

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je Stehlíková Blanka.

*Dostupné ze Školského portálu Karlovarského kraje
www.kvkskoly.cz, materiál vznikl v rámci projektu Gymnázia
Cheb s názvem Rozvoj školského portálu Karlovarského kraje*

Temperament

- temperamentum (latinsky)
 - správné mísení
 - souhrn vlastností organismu, které určují dynamiku a intenzitu celého prožívání a chování osobnosti (na stejný podnět lidé reagují často odlišně vlivem temperamentu)
 - nejvíce se projevuje v citovém životě a motorice

Vlastnosti temperamentu

- vlastnosti temperamentu jsou převážně vrozené, do určité míry vliv výchovy a sebevýchovy
- výchova – vliv okolí, lidé, výtvořy lidské civilizace
- sebevýchova – pracuji na změně sám (např. choleric se snaží reagovat na vzniklé situace klidněji, melancholici se pokouší více zapojit do dění)

Hippokratova teorie temperamentu

- teorie je postavena na poměru tělních tekutin v těle
- (krev, žluč, černá žluč, sliz)

- **sangvinik** – krev – sanquis
- **cholerik** – žluč – cholé
- **melancholik** – černá žluč – melancholé
- **flegmatik** – sliz - phlegma

Pavlovova teorie temperamentu

- teorie je postavena na vlastnostech nervové soustavy – vzruch a útlum (síla, vyrovnanost, pohyblivost)
- **sangvinik** – silný, vyrovnaný, pohyblivý
- **cholerik** – silný, nevyrovnaný, pohyblivý
- **melancholik** – slabý, nevyrovnaný, nepohyblivý
- **flegmatik** – silný, vyrovnaný, nepohyblivý

Projevy typů temperamentu

- **sangvinik** – společenský, aktivní, veselý, bezstarostný, rychle reagující, pozitivní
- **cholerik** – aktivní, impulsivní, agresivní, vznětlivý, náladový
- **melancholik** – vážný, náladový, zdrženlivý, uzavřený, úzkostný
- **flegmatik** – pečlivý, pasivní, rozvážný, poklidný, spolehlivý

Typy temperamentu v životní situaci – u lékaře

- sangvinik – v klidu sdělí lékaři své potíže, informace budou bez emotivního projevu, aktivně spolupracuje na postupu léčby
- cholerik – popisuje úraz velmi emotivně, velmi rozrušený, možné nadávky, možná kritika léčby lékařem
- melancholik – úzkostné projevy, obavy z následků, potíží s úrazem spojené
- flegmatik – zůstává v klidu, čeká na otázky, zbytečně nesděljuje podrobnosti, nestěžuje si přehnaně na bolest

Eysenckova a Jungova teorie temperamentu

Eysenckova teorie

- extrovert
- introvert
- psychicky stabilní
- psychicky labilní

Jungova teorie

- extrovert
- introvert

Kombinace typů temperamentu I. P.Pavlova a H.Eysencka

- sangvinik – stabilní extrovert
- choleric – labilní extrovert
- melancholik – labilní introvert
- flegmatik – stabilní introvert

Typologie podle somatotypů

Kretschmerova teorie

- pyknický typ
- astenický typ
- atletický typ

Scheldonova teorie

- endomorfní typ
- ektomorfní typ
- mezomorfní typ

Rozlišení temperamentu - sangvinik, choleric, flegmatik, melancholik

společenský, aktivní, veselý,
bezstarostný, rychle reagující,
pozitivní

vážný, náladový, zdrženlivý,
uzavřený, úzkostný

pečlivý, pasivní, rozvážný,
poklidný, spolehlivý

aktivní, impulsivní, agresivní,
vznětlivý, náladový